

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZNANOSTI I OBRAZOVANJA

Na temelju članka 13. Zakona o udžbenicima i drugim obrazovnim materijalima za osnovnu i srednju školu (Narodne novine, broj 116/2018.), ministrica znanosti i obrazovanja donosi

SMJERNICE

ZA PROCJENU EKSPERIMENTALNIH NASTAVNIH MATERIJALA ZA PROVEDBU EKSPERIMENTALNOGA PROGRAMA „ŠKOLA ZA ŽIVOT“

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(1) Ovim smjernicama propisuje se sastav, imenovanje članova te način rada stručnih povjerenstava za procjenu eksperimentalnih nastavnih materijala za provedbu eksperimentalnoga programa „Škola za život“ u školskoj godini 2019./2020. (u daljnjem tekstu: stručna povjerenstva).

(2) Zadaća stručnog povjerenstva je procjena eksperimentalnih nastavnih materijala za provedbu eksperimentalnoga programa „Škola za život“.

(3) Izrazi koji se koriste u ovim smjernicama, a koji imaju rodno značenje, bez obzira na to jesu li korišteni u muškome ili ženskome rodu, obuhvaćaju na jednak način muški i ženski rod.

II. SASTAV I IMENOVANJE STRUČNOG POVJERENSTVA

Članak 2.

(1) Članove stručnog povjerenstva imenuje ministrica znanosti i obrazovanja (u daljnjem tekstu: ministrica).

(2) Stručno povjerenstvo imenuje se za određeni nastavni predmet i vrstu škole za koje je podnesen zahtjev ili više zahtjeva za stručnu procjenu eksperimentalnih nastavnih materijala.

(3) Stručno povjerenstvo može procjenjivati više eksperimentalnih nastavnih materijala iz jednoga nastavnog predmeta.

Članak 3.

U stručno povjerenstvo imenuju se:

- učitelj ili nastavnik nastavnoga predmeta za koje je eksperimentalni nastavni materijal namijenjen,
- znanstvenik iz područja obuhvaćenog nastavnim predmetom.

Članak 4.

(1) Radi sprječavanja sukoba interesa, član stručnog povjerenstva prije početka rada potpisuje izjavu da nije autor eksperimentalnoga nastavnog materijala te da nije rodbinski ili poslovno povezan s autorom, odnosno podnositeljem.

(2) U smislu odredbe stavka 1. ovoga članka smatrat će se da je član stručnog povjerenstva rodbinski povezan s autorom, odnosno s podnositeljem ako su u bračnoj ili izvanbračnoj vezi, srodnici po krvi u uspravnoj lozi, posvojitelj i posvojenik ili srodnici u pobočnoj lozi do drugog stupnja.

III. NAČIN RADA STRUČNOG POVJERENSTVA

Članak 5.

(1) Zadaće stručnog povjerenstva su utvrđivanje usklađenosti eksperimentalnih nastavnih materijala s predmetnim kurikulumom, pripadajućim kurikulumskim dokumentima te standardima i zahtjevima koji su propisani ovim smjernicama.

(2) Članovi stručnog povjerenstva donose pojedinačno stručno mišljenje te ga u roku od 10 dana od dana zaprimanja eksperimentalnoga nastavnog materijala dostavljaju Ministarstvu znanosti i obrazovanja (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) elektroničkim putem.

(3) Pojedinačno stručno mišljenje može biti pozitivno ili se eksperimentalni nastavni materijal šalje na doradu. Na doradu se šalje eksperimentalni nastavni materijal na koji postoje veće primjedbe vezane uz neusklađenost s kurikulumom, znanstvenim, didaktičkim ili etičkim

zahtjevima. Manje primjedbe vezane uz tehničko, jezično ili likovno uređenje eksperimentalnoga nastavnog materijala šalju se podnositelju na znanje i ne smatraju se slanjem eksperimentalnoga materijala na doradu.

(4) Pojedinačno stručno mišljenje iz stavka 2. ovoga članka sadrži informacije namijenjene podnositelju eksperimentalnoga nastavnog materijala, kao i informacije namijenjene Ministarstvu.

(5) Informacije iz stavka 4. ovoga članka namijenjene podnositelju stručno povjerenstvo preko Ministarstva prosljeđuje podnositelju koji je dužan u roku od pet radnih dana od primitka pojedinačnoga stručnog mišljenja ispraviti nedostatke i dostaviti eksperimentalni nastavni materijal Ministarstvu, s odgovorom na komentare svakog člana stručnog povjerenstva.

(6) Doradeni eksperimentalni nastavni materijal s jasno navedenim izmjenama i komentare stručno povjerenstvo zajednički analizira te u roku od tri dana od dana zaprimanja doradenoga eksperimentalnoga nastavnog materijala donosi zajedničko stručno mišljenje o materijalu s obrazloženjem koje sadrži jasne razloge donošenja takvoga stručnog mišljenja.

(7) Ako se članovi povjerenstva ne mogu usuglasiti oko zajedničkoga stručnog mišljenja, ministrica može imenovati dodatnoga člana koji će dati svoje mišljenje, na temelju čega se donosi odluka.

(8) Ako svi članovi povjerenstva donesu pozitivno pojedinačno stručno mišljenje o zaprimljenome eksperimentalnome nastavnome materijalu, nije potrebno donošenje zajedničkoga stručnog mišljenja.

(9) Na temelju pozitivnog mišljenja stručnih povjerenstava ministrica donosi odluku kojom se odobrava uporaba eksperimentalnih nastavnih materijala za eksperimentalni program „Škola za život“.

IV. STANDARDI I ZAHTJEVI

Članak 6.

Znanstveni, pedagoški i psihološki zahtjevi

(1) Eksperimentalni nastavni materijal temeljen je na znanstvenim i općeprihvaćenim teorijama, činjenicama i tumačenjima zakonitosti pojava i procesa, na suvremenim

znanstvenim spoznajama iz područja odgoja i obrazovanja, učenja i poučavanja, kao i razvoju struke.

(2) Eksperimentalni nastavni materijal usklađen je s ciljevima, načelima i odgojno-obrazovnim ishodima učenja predmetnoga kurikulumu i vezanim kurikulumskim dokumentima te usmjeren na stjecanje i razvijanje temeljnih kompetencija za cjeloživotno učenje.

(3) Eksperimentalni nastavni materijal pridonosi stjecanju funkcionalnoga znanja, razvijanju učenikovih sposobnosti i vještina rješavanja problema i donošenja odluka, potiče kreativnost i inovativnost te razvoj kritičkog mišljenja i metakognicije.

Didaktičko-metodički zahtjevi

(1) Eksperimentalni nastavni materijal pridonosi razvoju kompetencija i usvajanju ishoda koji su definirani kurikulumskim dokumentima u određenom predmetu te omogućuje međupredmetnu povezanost, kao i povezanost s međupredmetnim temama.

(2) Eksperimentalni nastavni materijal strukturiran je u skladu sa spoznajama i metodologijom matične znanosti, suvremenim pedagoškim, psihološkim i didaktičkim spoznajama i zahtjevima metodike odgojno-obrazovnoga područja, odnosno metodike nastavnoga predmeta.

(3) Eksperimentalni nastavni materijal obuhvaća sve odgojno-obrazovne ishode predmeta određenoga razreda.

(4) U eksperimentalnome nastavnome materijalu jasno su istaknuti odgojno-obrazovni ishodi, kao i odgojno-obrazovna očekivanja međupredmetnih tema iz kurikulumu čijem ostvarivanju određeni sadržaji, aktivnosti ili metode pridonose.

(5) Aktivnosti za vrednovanje kao učenje, vrednovanje za učenje i vrednovanje naučenog obuhvaćaju sve razine usvojenosti, definirane ishodima u kurikulumu te pridonose razvoju generičkih kompetencija i viših kognitivnih procesa.

(6) Eksperimentalni nastavni materijal potiče primjenu metoda aktivnog učenja i raznovrsnih nastavnih strategija, upućuje na dodatne izvore za stjecanje kompetencija te potiče na proširivanje i produbljivanje znanja.

Etički zahtjevi

(1) Eksperimentalni nastavni materijal utemeljen je na suvremenim znanstvenim i obrazovnim standardima važnim za potpun i skladan razvoj osobnosti djece i mladih, prenosi informacije na objektivan, kritički i pluralistički način u skladu s kriterijima utvrđenim Ustavom Republike Hrvatske, pravom Europske unije te međunarodnim pravom, uključujući Europsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava, Europsku socijalnu povelju i Konvenciju o pravima djeteta.

(2) Sadržaj eksperimentalnoga nastavnog materijala je istinit, provjerljiv i objektivan te upućuje na postignuća i posljedice znanstvenoga i tehnološkoga razvoja te globalizacijskih procesa, na etičku dimenziju čovjeka i njegovo moralno djelovanje.

(3) Eksperimentalni nastavni materijal promiče:

– dostojanstvo ljudske osobe, emancipaciju, slobodu, ravnopravnost, pravednost, domoljublje, nacionalni identitet, društvenu jednakost, dijalog i snošljivost, rad, poštenje, mir, očuvanje prirode i čovjekova okoliša te druge demokratske vrijednosti;

– međukulturno razumijevanje, rasnu, nacionalnu, etničku, spolnu, rodnu, vjersku ravnopravnost pojedinaca i društvenih skupina te osvještuje pravo na različitost;

– ravnopravnost spolova, na primjeren način koristeći se u jednakom omjeru ilustracijama likova obaju spolova i služeći se imenicama obaju rodova, osobito u imenovanju zvanja i zanimanja, ne narušavajući pritom komunikacijsku razinu i prirodnost hrvatskoga jezika;

– upoznavanje i poštovanje vrijednosti nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj te drugih naroda i kultura u Europi i svijetu;

– kulturni i društveni razvoj djece i mladih pripadnika manjina u sustavu odgoja i obrazovanja.

Jezični zahtjevi

(1) Eksperimentalni nastavni materijal pisan je hrvatskim standardnim jezikom.

(2) U eksperimentalnome nastavnome materijalu upotrebljavaju se kratice, simboli i znakovi normirani u hrvatskome standardnom jeziku te propisane mjerne jedinice i njihove kratice.

(3) Nazivi koji se upotrebljavaju u eksperimentalnome nastavnome materijalu, a koji nisu jezično normirani, preuzimaju se u obliku prihvaćenom u struci.

(4) Jezik tekstova eksperimentalnoga nastavnog materijala primjeren je na svim jezičnim razinama učeniku kojemu je eksperimentalni nastavni materijal namijenjen.

(5) Na eksperimentalne nastavne materijale stranih jezika, kao i na eksperimentalne nastavne materijale koji se upotrebljavaju u nastavi koja se održava na stranome jeziku ili jeziku i pismu nacionalnih manjina, ne primjenjuju se odredbe stavka 1. i 2. ovoga članka.

Likovno-grafički zahtjevi

(1) Elementi vizualnoga dizajna potiču učenika na daljnje korištenje i učenje, pazeći pritom da količina i vrsta primijenjenih statičnih i multimedijalnih elemenata pridonosi razumijevanju sadržaja i ne ometa pažnju korisnika te su izrađeni prema standardima struke i primjereni razvojnoj dobi učenika kojemu su namijenjeni.

(2) Statični (slike, grafike, ilustracije, fotografije i sl.) i dinamični elementi (multimedija, animacije, simulacije, audio i video zapisi, interaktivni elementi i sl.) kvalitetni su, jasni, sadržajno povezani, opisani nazivom i, prema potrebi, popratnim tekstom. Zvuk koji prati sadržaj je jasan, a odgovarajući zvučni zapisi kvalitetni, jezično i pravogovorno pravilni.

(3) Multimedijски sadržaj optimiziran je za uporabu na webu (omogućavati što kraće vrijeme učitavanja), odnosno na uređaju korisnika (biti što veće kvalitete, uz najmanje moguće zauzeće diskovnoga prostora).

(4) Vizualno sučelje je strukturalno konzistentno, daje poticajni spoznajni sadržaj i pridonosi kvalitetnom korisničkom iskustvu. Korisnik se intuitivno i s lakoćom služi i ulazi u interakciju sa sadržajem, bez suvišnog proučavanja uputa ili pokušaja i pogrešaka pri izvršavanju jednostavnih akcija.

(5) U elektroničkome dijelu eksperimentalnoga nastavnog materijala u pravilu je osiguran opis slike (alternativni tekst u kodu dostupan čitaču ekrana ili zvučni opis) kako bi se olakšalo praćenje sadržaja učenicima oštećenoga vida.

(6) Oblikovanje teksta i tablica u elektroničkome dijelu eksperimentalnoga nastavnog materijala u pravilu je prilagodljivo učenicima s disleksijom i drugim teškoćama – izbor fonta, slobodne desne margine, razmak između redaka, kontrasta i sl., kao i formatiranje teksta u kraćim odlomcima kako bi se održala pažnja čitatelja.

(7) Kako bi se učenicima s teškoćama olakšala uporaba sadržaja audiozapisa, u pravilu je vidljiv i u tekstualnome obliku (transkript), odnosno na videomaterijalu su dostupni titlovi.

Tehnički zahtjevi

(1) Elektronički eksperimentalni nastavni materijal u obliku elektroničke knjige predviđene za preuzimanje na uređaj korisnika dostupan je u nekom od prihvaćenih standardnih formata, u inačicama važećima u trenutku izrade i u skladu s trenutno važećim specifikacijama za izradu sadržaja u tim formatima kako bi se omogućila njihova uporaba na različitim platformama ili aplikacijama za čitanje elektroničkih knjiga.

(2) Elektronički dio eksperimentalnoga nastavnog materijala kvalitetno se prikazuje na različitim uređajima, neovisno o tipu uređaja na kojem se sadržaj koristi. Tekst je vidljiv i jasan, prikladne veličine i vrste slova, boje slova i pozadine te se prilagođava korisničkom prikazu, a moguće ga je označiti i pretraživati. Sadržaj je izrađen tako da se, mijenjanjem veličine zaslona, automatski prilagođava novim okvirima, bez preklapanja s drugim elementima ili prikaza sadržaja izvan okvira zaslona.

(3) Ako je riječ o web-serviranim sadržajima, sadržaji su izrađeni uz poštovanje W3C standarda koji omogućuje odgovarajuće prikazivanje u većini modernih web-preglednika zastupljenih u trenutku izrade.

(4) Elektronički dio eksperimentalnoga nastavnog materijala u pravilu je pripremljen u HTML formatu kako bi se osigurao jednostavniji pristup sadržaju čitačima ekrana i drugim pomoćnim tehnologijama kojima se služe učenici s teškoćama.

(5) Ako se elektronički dio eksperimentalnoga nastavnog materijala rabi komunikacijom s infrastrukturom proizvođača, osiguran je siguran prijenosni kanal, a ako se koriste osobni podaci korisnika, osigurava se zaštita osobnih podataka prema važećoj pravnoj regulativi.

(6) Tiskani dio eksperimentalnoga nastavnog materijala izrađen je u standardnom A4 ili B5 formatu ili u rasponu navedenih formata.

(7) Veličina slova i razmak između redaka u eksperimentalnome nastavnome materijala primjereni su optimalnoj čitljivosti teksta za određenu dob učenika, odnosno fazu obrazovanja.

(8) Uvez tiskanoga eksperimentalnoga nastavnog materijala je lijepljen ili šivan, kvalitetan i konzistentan tako da omogućuje višegodišnje korištenje.

(9) Eksperimentalni nastavni materijali tiskaju se na mat papiru najmanje gramature 60 g/m².

Članak 7.

Ove smjernice bit će objavljene na mrežnim stranicama Ministarstva.

KLASA: 602-09/19-01/00028

URBROJ: 533-06-19-0001

Zagreb, 21. svibnja 2019.

